

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ РОЗВЕДЕННЯ І ГЕНЕТИКИ ТВАРИН ІМЕНІ М.В.ЗУБЦЯ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

В. о. директора ІРГТ ім. М.В.Зубця

Ю. В. Вдовиченко

16.09.2021 » 10.10.2021 2022 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІНОЗЕМНА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ»**

**Освітньо-наукова програма «Технологія виробництва і переробки продукції
тваринництва»; «Біологія»**

**Спеціальність – 204 Технологія виробництва і переробки продукції
тваринництва; 091 Біологія**

Галузь знань – 20 Аграрні науки і продовольство; 09 Біологія

Освітньо-науковий ступінь – доктор філософії

**Чубинське
2021-2022 н.р.**

Робоча програма з дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» для здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії спеціальності 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва та 091 Біологія, галузі знань – 20 Аграрні науки і продовольство та 09 Біологія
22 лютого 2022р. 14 с.

Розробники:

НУБіП, кафедра романо-германських мов і перекладу

проф. Личук М. І.

доц. Гольцова М. Г.

ІРГТ імені М.В.Зубця – перший заступник директора з наукової роботи
проф. Ковтун С.І.

Рецензенти:

Грабовська І.В., доцент кафедри романо-германських мов і перекладу
НУБіП

Войтенко С.Л., проф., завідувач відділу інтелектуальної власності, маркетингу інновацій та аспірантури Інституту розведення і генетики тварин імені М.В.Зубця.

1.Опис навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин, що становить 4 кредити ECTS.

Загальна кількість годин / Форма навчання	Денна (вечірня)
	180
Кількість кредитів -	6
Місце в індивідуальному навчальному плані аспіранта	Обов'язкова (цикл загальнонаукової підготовки)
Рік навчання	1-й
Семестр	2-й
Лекції (годин)	10
Практичні (годин)	50
Самостійна робота (годин)	120
Вид підсумкового контролю	екзамен

2. Заплановані результати навчання

Мета навчальної дисципліни – досягти необхідного рівня володіння англійською мовою; знання фахової термінології, граматики, стилістики наукового письма, основ теорії перекладу; володіння навичками наукової усної та писемної комунікації іноземною мовою.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти **повинні знати:**
особливості комунікації англійською мовою у науково-дослідній діяльності;
особливості наукового стилю англійської мови;
лексичні особливості академічного тексту;
особливості семантико-синтаксичної організації академічного тексту;
структуру основних наукових жанрів; основні мовні конструкції іноземної мови для них;

функції аналізу наукової літератури;

форми і види перекладу;

види редагування перекладу;

основні лексичні та синтаксичні конструкції для тексту статті;

вимоги до написання статті;

етапи підготовки доповіді;

етапи проведення наукової дискусії;

вимоги до написання реферату.

Засвоївши курс «Іноземна мова (англійська) за професійним спрямуванням» здобувачі **повинні вміти:**

- робити пошук наукової інформації у іншомовних джерелах;
- оперувати оригінальною англомовною науковою літературою та періодикою з фаху,
- формувати вміння і навички академічного письма як різновиду наукового спілкування;
- оволодіти засобами іноземної мови для написання статей, анотацій, рецензій та ін.;
- представляти результати власних наукових досліджень іноземною мовою;
- отримувати інформацію з різних джерел для укладання галузевих глосаріїв;
- обговорювати наукові проблеми іноземною мовою.

У результаті вивчення освітнього компоненту здобувачі вищої освіти оволодіють **такими компетентностями:** *інтегральна:* здатність розв'язувати завдання дослідницького та/або інноваційного характеру у фахових сферах;

загальними компетентностями:

- здатність до розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність до пошуку, оброблення й аналізу інформації з різноманітних джерел;
- здатність застосовувати набуті знання на практиці;
- здатність до проведення досліджень на відповідному рівні;

спеціальними (фаховими, предметними компетентностями):

- здатність створювати зразки різних видів академічного письма;
- здатність до написання іноземною мовою (англійською) наукових статей;
- здатність здійснювати усну та писемну комунікацію з наукової тематики іноземною мовою;
- здатність проводити презентації іноземною мовою;
- здатність упорядковувати термінологічний матеріал;
- орієнтуватися в методах лінгвістичних досліджень;
- опанувати перекладацькі форми і методи.

3. Зміст навчальної дисципліни

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з трьох навчальних модулів: «Академічний текст англійської мови: лексико-стилістичні особливості, семантико-синтаксична організація», «Академічна культура усної наукової комунікації англійською мовою» та «Підготовка, редагування і написання реферату. Захист реферату».

Змістовий модуль 1. Академічний текст англійської мови: лексико-стилістичні особливості, семантико-синтаксична організація

Тема 1.1. Англійська мова як засіб наукової комунікації

Англійська мова як засіб входження у світовий науковий простір. Англійська мова як засіб писемної комунікації для академічних цілей; комунікація англійською мовою у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії.

Тема 1.2. Англійське академічне письмо: характеристики та структура

Основа англійського академічного письма – металінгвістичні вміння і навички здобувачів. Уміння здобувачів для успішного оволодіння навичками академічного письма. Академічна й інформаційна грамотність. Модель академічного письма.

Тема 1.3. Англійський академічний текст та його лексико-морфологічні особливості

Основні особливості академічного тексту англійської мови: активне використання безособового займенника *it* (*It was considered that...*), неозначено-особових займенників (*One may conclude that...*), дієслів у формі пасивного стану (*The suggestion was offered...*), прикметників (*detailed, attainable, small*); безсуб'єктивність, безособовість у реченнях.

Тема 1.4. Фахова термінологія академічного тексту. Теоретичні основи укладання галузевих глосаріїв

Особливості академічного тексту англійської мови: уживання спеціальних та загальнонаукових термінів. Термінологічна фахова лексика наукових галузей здобувачів. Специфіка глосаріїв.

Тема 1.5. Основні жанри академічного письма: резюме (summary)

Складання власного резюме. Створення персональної web-сторінки науковця. Представлення інформації щодо кола власних наукових інтересів.

Тема 1.6. Написання тез (conference abstract)

Вимоги до написання тез. Тези до статті. Технічне оформлення тез.

Тема 1.7. Огляд літератури (review)

Функції аналізу наукової літератури. Поетапне вивчення наукових публікацій за темою дослідження. Робота з лексикографічними джерелами. Створення нотаток. Дотримання правил при цитуванні.

Тема 1.8. Етапи створення та редагування академічного тексту-перекладу

Форми і види перекладу. Види редагування перекладу. Алгоритм створення тексту-перекладу.

Тема 1.9. Робота над статтею (article)

Опрацювання наукових джерел. Структура наукової статті. Основні етапи написання статті. Structural elements of an article. Introduction: establishing a territory, establishing a niche, occupying the niche.

Тема 1.10. Написання наукової статті й анотації (abstract) до неї

Текст статті. Формулювання висновків і пропозицій. Складання анотації. Визначення ключових слів. Дотримання академічної доброчесності.

Змістовий модуль 2. Академічна культура усної наукової комунікації англійською мовою

Тема 2.1. Підготовка наукової доповіді на науково-практичну конференцію

Презентація результатів наукового дослідження англійською мовою. Підготовка наукової доповіді за планом. Складання тез наукової доповіді. Формулювання основних положень.

Тема 2.2. Виступ з науковою доповіддю (за темою дослідження здобувача)

Виступ англійською мовою з науковою доповіддю з опорою на презентацію. Висловлювання щодо наукової проблеми, яка пов'язана з тематикою власного дослідження. Обґрунтування актуальності проблеми дослідження. Аргументація власного погляду. Відповіді на запитання. Реагування на зауваження.

Тема 2.3. Участь в науковій дискусії фахового спрямування

Висловлювання англійською мовою власної позиції щодо теми дискусії. Використання засобів аргументування для підтримки висловленої думки. Дотримання мовленнєвого і наукового етикету.

Тема 2.4. Укладання конференційних матеріалів англійською мовою: заявки, авторської довідки, супровідного листа

Опрацювання зразків конференційних матеріалів: заявки, авторської довідки, супровідного листа. Коментар щодо мовних конструкцій англійської мови та доречність їхнього використання у текстах цих зразків.

Тема 2.5. Лексико-граматичний тест. Визначення рівня знань лексики та граматики англійської мови у здобувачів.

Змістовий модуль 3. Підготовка, редагування і написання реферату. Захист реферату

Тема 3.1. Реферат як самостійне наукове дослідження

Вимоги до написання реферату. Структурні частини. Опрацювання англомовних джерел. Технічне оформлення реферату.

Тема 3.2. Опрацювання матеріалу дослідження, джерел інформації

Тема 3.3. Написання вступу до реферату

Тема 3.4. Виклад матеріалу в 1-2 частині реферату

Тема 3.5. Написання висновків до реферату

Тема 3.6. Аналіз лексикографічних видань

Тема 3.7. Захист реферату

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Денна форма			
	Усьо-го	Лек-ції	Практичні заняття	Самостійна робота
1	2	3	4	5
<i>Змістовний модуль 1. Академічний текст англійської мови: лексико-стилістичні особливості, семантико-синтаксична організація</i>				
Тема 1. Англійська мова як засіб наукової комунікації	12	2	2	8
Тема 2. Англійське академічне письмо: характеристики та структура	8	0	2	6
Тема 3. Англійський академічний текст та його лексико-морфологічні особливості	8	2	0	6
Тема 4. Фахова термінологія академічного тексту. Теоретичні основи укладання галузевих глосаріїв	6	0	2	4
Тема 5. Основні жанри академічного письма: резюме (summary)	8	0	2	6
Тема 6 Написання тез (conference abstract)	14	0	2	12
Тема 7. Огляд літератури (review)	8	0	2	6

Тема 8. Етапи створення та редагування академічного тексту-перекладу	12	2	2	8
Тема 9. Робота над статтею (article)	16	0	2	14
Тема 10. Написання статті й анотації (abstract) до неї	6	0	2	4
Разом	98	6	18	74
Тема 11. Підготовка наукової доповіді на науково-практичну конференцію	10	2	2	6
Тема 12. Виступ з науковою доповіддю (за темою дослідження здобувача)	2	0	2	
Тема 13. Участь у науковій дискусії	4	0	2	2
Тема 14. Укладання конференційних матеріалів англійською мовою: заявки, авторської довідки, супровідного листа	10	0	4	6
Тема 15. Лексико-граматичний тест фахового спрямування	2	0	2	
Разом	28	2	12	14
<i>Змістовий модуль 3. Підготовка, редагування і написання реферату. Захист реферату</i>				
Тема 16. Реферат як самостійне наукове джерело	8	2		6
Тема 17. Опрацювання матеріалу дослідження, джерел інформації	10	0	2	8
Тема 18. Написання вступу до реферату	12	0	6	6
Тема 19. Виклад матеріалу в 1-2 частині реферату	8	0	4	4
Тема 20. Написання висновків до реферату	8	0	4	4
Тема 21. Аналіз лексикографічних видань	6	0	2	4
Тема 22. Захист реферату	2	0	2	
Разом	54	2	20	32
Усього годин	180	10	50	120

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1		
Змістовий модуль 1. Академічний текст англійської мови: лексико-стилістичні особливості, семантико-синтаксична організація		
1	Англійська мова як засіб наукової комунікації	2
2	Особливості наукового стилю англійської мови	2
3	Основні жанри академічного письма: резюме (summary)	2
4	Складання анотації (abstract)	2
5	Написання тез (conference abstract)	2
6	Огляд літератури (review)	2
7	Різновиди та способи перекладу. Етапи створення та редагування тексту-перекладу	2
8	Робота над статтею (article)	2
9	Написання статті й анотації до неї	2
Разом		18
Змістовий модуль 2. Академічна культура усної наукової комунікації англійською мовою		
10	Підготовка наукової доповіді на науково-практичну конференцію	2
11	Виступ з науковою доповіддю (за темою дослідження здобувача)	2
12	Участь у науковій дискусії	2
13	Укладання конференційних матеріалів англійською мовою: заявки, авторської довідки, супровідного листа	4
14	Лексико-граматичний тест	2
Разом		12
Змістовий модуль 3. Підготовка, редагування і написання реферату. Захист реферату		
16	Опрацювання матеріалу дослідження, джерел інформації	2
17	Написання вступу до реферату	6
18	Виклад матеріалу в 1-2 частині реферату	4
19	Написання висновків до реферату	4
20	Аналіз лексикографічних видань	2
21	Захист реферату	2
Разом		20
Разом за усі модулі		50

6. Тематика самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Англійська мова як засіб наукової комунікації	8
2	Особливості наукового стилю англійської мови	6
3	Основні жанри академічного письма: резюме (summary)	6
4	Складання анотації (abstract)	4
5	Написання тез (conference abstract)	6
6	Огляд літератури (review)	12
7	Різновиди та способи перекладу. Етапи створення та редагування тексту-перекладу	6
8	Робота над статтею (article)	8
9	Написання статті й анотації до неї	14
10	Підготовка наукової доповіді на науково-практичну конференцію	4
11	Виступ з науковою доповіддю (за темою дослідження здобувача)	6
13	Укладання конференційних матеріалів англійською мовою: заявки, авторської довідки, супровідного листа	2
14	Лексико-граматичний тест	6
16	Опрацювання матеріалу дослідження, джерел інформації	6
17	Написання вступу до реферату	8
18	Виклад матеріалу в 1-2 частині реферату	6
19	Написання висновків до реферату	4
20	Аналіз лексикографічних видань	4
21	Захист реферату	4
Разом		120

7. Методи навчання

Під час навчання дисципліни використовуються нормативні документи, наочне обладнання, комп'ютерні програми з відповідним програмним забезпеченням. Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, елементи тренувального методу; форми організації навчання: аналіз текстів, робота в «малих групах» з літературою та словниками, творчо-дослідницькі завдання.

1. Практичні заняття з елементами дискусії.
2. Перехресне опитування.
3. Тестові завдання.
4. Презентації.

8. Форми контролю

Контроль у формі практичних занять, усного та письмового опитування, захисту рефератів, періодичний та підсумковий, формою самостійної роботи здобувачів є вивчення спеціальної літератури та виконання індивідуальних завдань.

Засвоєння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100-бальною шкалою. За таких умов від допускається до підсумкової атестації у формі екзамену.

Приклади контрольних питань

1. Комунікація англійською мовою у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії.
2. Академічна й інформаційна грамотність
3. Основні особливості наукового стилю англійської мови.
4. Уживання спеціальних та загальнонаукових термінів.
5. Термінологічна фахова лексика наукових галузей здобувачів.
6. Використання безособового займенника *it* (*It was considered that...*),
7. Неозначено-особові займенники в англійськомовних наукових текстах.
8. Використання дієслів пасивного стану.
9. Безсуб'єктивність, безособовість в англійських реченнях наукового стилю.
10. Англійська мова як засіб писемної комунікації для академічних цілей.
11. Семантико-синтаксична організація наукового тексту.
12. Особливості наукового стилю іноземної мови.
13. Термінологічна лексика наукової галузі.
14. Складання резюме здобувача.
15. Створення персональної web-сторінки науковця.
16. Представлення інформації щодо кола власних наукових інтересів.
17. Вимоги до структури тез.
18. Змістові характеристики тез.
19. Технічне оформлення тез.
20. Вимоги до структури анотації.
21. Основні елементи анотації: актуальність, постановка проблеми, шляхи її вирішення, результати і висновки.
22. Види і прийоми перекладу.
23. Види редагування перекладу.
24. Алгоритм створення тексту-перекладу.
25. Функції аналізу наукової літератури.
26. Поетапне вивчення наукових публікацій за темою дослідження.
27. Робота з лексикографічними джерелами.
28. Створення нотаток.
29. Дотримання правил при цитуванні.
30. Характеристика структурних елементів статті.
31. Етапи написання статті.
32. Вимоги до тексту статті.
33. Формулювання висновків і пропозицій.
34. Складання анотації.
35. Специфіка визначення ключових слів анотації статті.
36. Дотримання академічної доброчесності під час написання статті.
37. Презентація результатів наукового дослідження іноземною мовою.
38. Підготовка наукової доповіді за планом.
39. Складання тез наукової доповіді.
40. Формулювання основних положень під час оприлюднення наукової доповіді здобувача.
41. Виступ іноземною мовою з науковою доповіддю.
42. Формулювання наукової проблеми, яка пов'язана з тематикою власного дослідження.

43. Обґрунтування актуальності проблеми дослідження.
44. Уміння аргументувати власні думки, авторську позицію.
45. Уміння підготувати відповіді на запитання.
46. Етикет науковця під час висловлення зауважень.
47. Висловлювання іноземною мовою власної позиції щодо теми дискусії.
48. Використання засобів аргументування для підтримки висловленої думки.
49. Дотримання мовленнєвого і наукового етикету здобувача.
50. Опрацювання зразків заявки здобувача.
51. Створення зразка супровідного листа.
52. Коментар щодо мовних конструкцій англійської мови та доречність їхнього використання у текстах заявки та супровідного листа.

Взірець екзаменаційного білету

Інститут розведення і генетики тварин імені М.В.Зубця НААН
Освітньо-наукова програма «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»;
«Біологія»
ОНС Доктор філософії
«Іноземна мова за професійним спрямуванням»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Семантико-синтаксична організація наукового тексту.
2. Прочитайте статтю, перекладіть, напишіть анотацію.

Honesty is a basic tenet of ethically sound research so any type of deception and use of covert methods should be ruled out. Although you might argue that certain information of benefit to society can only be gained by these methods due to obstruction by people or organizations that are not willing to risk being scrutinized, how can you be sure of the benign consequences of the actions? The risks involved make the use of deception and covert methods extremely questionable, and in some cases even dangerous.

It is appropriate to pass the drafts of your research report on to colleagues or supervisors for comment, but only with the proviso that the content is kept confidential, particularly as it is not ready for publication and dissemination at this stage. The intellectual independence of the findings of the report could be undermined if you allow sponsors to make comments on a draft and they demand changes to be made to conclusions that are contrary to their interests. It is not practical to let respondents read and edit large amounts of primary data.

Dissemination of your results in the form of conference or journal papers, a website or other types of publication inevitably involves reducing the length of the material, and perhaps changing the style of the writing. You must therefore be careful that the publication remains true to the original and avoid oversimplification, bias towards particular results or even sensationalization.

A suitable time and method should be decided for disposing of the records at the end of the research project. Ideally, the matter will have been agreed with the participants as a part of their informed consent, so the decision will have been made much earlier. The basic policy is to ensure that all the data is anonymous and non-attributable. This can be done by removing all labels and titles that could lead to identification. Better still, data should be disposed of in such a way as to be completely indecipherable. This might entail shredding documents, formatting discs and erasing tapes.

Although ethical behaviour should underlie all academic work, it is in the social sciences (as well as medicine etc.) that the really difficult issues arise. Researching people and society raises many ethical questions that are discussed in the books below. The first set of books are aimed generally at student and professional researchers, the second set are examples of more specialized books – though the issues remain much the same for whoever is doing research involving human participants.

Тестові завдання.

1. It has been long since I ____ him last. I ____ from him all these years.
A) saw/haven't heard B) had seen/haven't heard C) see/don't hear
D) saw/don't hear E) have seen/haven't heard
2. He was sure they ____ the station before night ____ .
A) will reach / came B) would reach / came C) would have reached / came
D) would reach / would come E) reached / came
3. - “____ you ____ this film yet?”
- “Yes.”
- “When ____ you ____ it?”
A) have / seen / have / seen B) have / seen / did / see
C) are / going to see / did / see D) did / see / have / seen
E) have / seen / are / going to see
4. -When ____ you ____ here?
-I ____ just ____ .
A) did/come back/have/come back B) have/come back/have/come back
C) will/come back/have/come D) do/come back/have/has come
5. Look! There ____ nothing here. Everything ____ away.
A) are / have been taken B) is / has been taken C) is / is taken D) is / is being taken
E) is / will be taken
6. Everybody ____ at what ____ .
A) was surprised/has happened B) was surprised/had happened
C) is surprised/happen D) surprise/happen E) will be surprised/ happened
7. The famous writer Tolstoy ____ forever in our memories, in the books he ____ to us.
A) will live / has left B) is living / will be leaving C) lived / leaves
D) would be living / had left E) have been living / left
8. Ernest Hemingway ____ one of those people who ____ in their beds.
A) had not been / died B) are / died C) was not / die D) was not / dies
E) is being / have not died
9. If you ____ so rude to her she ____ to us earlier.
A) were not / had come B) hadn't been / would have come
C) are / would have come D) are / will come
E) are not being / would come
10. “Hello, Mr. Roberts” ____ the clerk. “What ____ you ____ home your the wife today?”
A) greet / do / take B) greeting / were / taking C) greeted / are / taking
D) will greet / did / taken E) will greet / did / take

9. Розподіл балів, які отримують аспіранти денної форми навчання за вивчення дисципліни

Скоригувати за темами, коли відбувається оцінювання

Вид	T1	T2	T3	T4	T5	T6-7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	Σ
Виконання завдань під час практичних занять		3	3		3	3	3	3	5	6	3	3	10	45
Самостійна робота			3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		30
Екзамен														25
Всього														100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

ЕНК з курсу «Іноземна мова (англійська) за професійним спрямуванням» на платформі MOODLE (<https://elearn.nubip.edu.ua/enrol/index.php?id=5017>).

1. Wang, C. English Grammar for Writing: Lessons on Sentence Structure. Independently published. 2021. 60 p. – Ван С. Граматика англійської мови для письма: уроки будови речення.

2. Безпаленко А.М., Грабовська Т.О., Сиротін О.С. Англійська мова для студентів біологічних та зооветеринарних спеціальностей. Київ: НУБіП, 2010. 169 с.

3. Практикум для аудиторної та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Англійська мова за професійним спрямуванням» для здобувачів ступеня доктора філософії / О.В. Шмирова, В.Д. Борщовецька, В.Д. Ігнатенко. – Біла Церква: БНАУ, 2020. – 72 с.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

Англійська мова

1. Elizabeth O'Brien. The Handy Parts of Speech Guide: Enjoy Learning The Basics of Grammar. 2021. 102 p. – О'Брайн Е. Гід вивчення частин мови: насолоджуйтеся вивченням. Основи граматики.

2. Lester Kaufman, Jane Straus. The Blue Book of Grammar and Punctuation: An Easy-to-Use Guide with Clear Rules, Real-World Examples, and Reproducible Quizzes, 12th Edition. 2021. 272 p. – Кауфман Л., Страус Дж. Настільна книга граматики та пунктуації: зручний гід з чіткими правилами, реальними прикладами та контрольними запитаннями.
3. McCarthy, M. English Grammar: The Basics. Routledge; 1st edition. 2021. 206 p. – Карті М. Граматика англійської мови: Основи.
4. Miller-Cochran, S., Stamper, R., Cochran, S. An Insider's Guide to Academic Writing with 2020 APA Update. A Brief Rhetoric. Second Edition. 2020. – Міллер-Кокран С., Стампер Р., Кокран С. Інсайдерський посібник з академічного письма з оновленням APA 2020 р. Коротка риторика.
5. Murphy R. English Grammar in Use. 5th Edition. Cambridge University Press. 2019. – Мерфі Р. Граматика англійської мови у використанні.

Додаткова література **Англійська мова**

6. Блох М. Я. Практикум по теоретической грамматике английского языка. Москва : Высшая школа, 2017.
7. Петрашкевич Н. П., Шелег Л. А., Дмитриева И. В. Функциональная грамматика английского языка. Минск: Лексис, 2019.
8. Tarasova V.V. English for Post-Graduates / Англійська для аспірантів. Київ : Бджола, 2018. 437 с.
9. Velivchenko V. F. Theory of English Grammar in Schemes and Tables. Cherkasy, 2019. – Велівченко В. Ф. Теорія граматики англійської мови у схемах і таблицях. Черкаси, 2019.

12. Інформаційні ресурси

Англійська мова

10. English Grammar Links for ESL Students (<http://www.g1.umbc.edu/~kpokoyl/grammarl.htm>).
11. On-line English Grammar: (<http://www.edunet.com/english/grammar/toc.html>).
12. The Internet Grammar of English. Survey of English Usage, Department of English Language and Literature at University College, London (<http://www.ucl.ac.uk>).
13. Online English Grammar Recourses – Електронний ресурс: <http://www.edufind.com>
14. English Grammar Tests: <http://www.e-grammar.org>
15. Free English Exercises and Tests Online – Електронний ресурс: <http://www.englishteststore.net>
16. Daily Grammar Archive – Електронний ресурс: <http://www.dailygrammar.com/archive.html>
17. English Grammar online – Електронний ресурс: <http://www.ego4u.com/>
18. My English pages – Електронний ресурс: <http://www.myenglishpages.com>
19. English Grammar 101 – Електронний ресурс: <http://lessons.englishgrammar101.com>
20. www.diplomatie.gouv.fr/fr/diplomatie.tv_17108/decouvrir-france_17110/musee-du-quai-branly_56555.html